

4. søndag i advent

Salmevalg

733: Skyerne gråne

441: Alle mine kilder skal være hos dig

634: Du ved det nok, mit hjerte

86: Hvorledes skal jeg møde

80: Tak og ære være Gud

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes

Nu kom Johannes' disciple i diskussion med en jøde om renselse, og de gik hen til Johannes og sagde: ”Rabbi, han, som var hos dig på den anden side af Jordan, han, som du har vidnet om, han døber nu selv, og alle kommer til ham.”

Johannes svarede: ”Et menneske kan ikke taget noget som helst uden at have fået det givet fra himlen. I kan selv bevidne, at jeg sagde: Jer er ikke Kristus, men jeg er udsendt forud for ham. Den, der har bruden, er brudgom; men brudgommens ven, som står og lytter efter ham,

fyldes med glæde, når han hører brudgommen komme. Han skal blive større, jeg skal blive mindre.

Den, der kommer ovenfra, er over alle; den, der er af jorden, er jordisk og taler jordisk. Den, der kommer fra himlen, er over alle; hvad han har set og hørt, det vidner han om, og ingen tager imod hans vidnesbyrd. Den, der tager imod hans vidnesbyrd, har dermed bekræftet, at Gud er sanddru; for han, som Gud har udsendt, taler Guds ord; Gud giver jo ikke Ånden efter mål. Faderen elsker sønnen, og alt har han lagt i hans hånd. Den, der tror på Sønnen, har evigt liv; den, der er ulydig mod Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede bliver over ham.”

Prædiken

De stod og diskuterede renselse. Hvordan bliver vi gjort rene nok til Gud? Hvad skal der til for, at Gud lader sin nåde tilflyde os i så rigelige mængder, at vi ikke længere behøver at frygte Guds dom?

Det stod Johannes' disciple og diskuterede med en jøde. Vi kan se tilbage på den diskussion i dag og så tænker mange

af os måske: Det var dog en aldeles ligegyldig diskussion! Vi tror ikke, at vi skal igennem alle mulige renselsesritualer for at komme til Gud. Men tror vi på Gud, så har vi direkte adgang – så er der *intet* imellem Gud og os, der skal renses ud, for at vi kan hvile i et sundt gudsforhold.

Det har generationer lært os. Det er kristendom.

Og så alligevel.

Forestillingen om renselse er over alt. Den er der, når vi åbner et ugeblad, når vi tager på wellness-tur, eller når en ny ekspert fortæller os, at vi skal leve sundere eller på en anden måde, hvis vi vil være virkeligt lykkelige. Forestillingen om renselse gennemsyrrer den nuværende sundhedsbølge med ord som ”kur”, ”detox” og ”balance”. Jeg så en overskrift i et sundhedsmagasin for ikke længe siden. Der stod: ”En misbruger er gift for familie og venner”. Bag sådan en overskrift og bag ord som ”kur”, ”detox” og ”balance”, ligger en forestilling om, at vi konstant er påvirket af skadelige kræfter – gift, syre og sygdomme – og sundheden er afhængig af, at alt det skadelige kan blive udrenset.

Jeg mener, at den stærke fokusering på sundhed har skabt et mere intolerant og fordømmende samfund, hvor menneskeidealet er meget snævert, og hvor skønhed og fremgang er blevet det vigtigste succeskriterie. På nogle områder nærmer vi os i samfundet mere og mere et ideal om udrensning blandt mennesker – når vi aborterer på grund af risiko for downs syndrom, når andre mennesker kan betegnes som en gift for familie og venner, når vi i højere og højere grad kræver af handicappede, at de skal bo på bestemte institutioner – ligesom de spedalske på Jesu tid boede i særlige kolonier.

Sundhedsbølgen har nok sine gode sider, men den har også en skyggeside, der fastholder os i snævre forestillinger om syndighed og forkerthed.

For mig at se handler sundhedsbølgen i høj grad om det samme, som det Johannes' disciple stod og diskuterede med en Jøde. Det handler nemlig om, hvordan vi sikrer os selv frelsen. Det handler om, at vi har et specifikt ideal om, hvad "det gode liv" er, og så handler det om, hvordan vi – selv – står til ansvar, når vi fejler i vore bestræbelser på at

leve op til det ideal. Derfor vrimler det i dag med livstils eksperter, der skal hjælpe os med at opnå vore drømme, for intet er – som bekendt – umuligt for den, der bærer viljen i hjertet. Problemet med det ordsprog er, hvis vi ikke opnår vore drømme. Hvorfor gik det så galt? Det var vel fordi, min vilje ikke var stærk nok – og så er vi atter havnet i syndigheden og forkertheden. Så er det endnu en gang mig, det var galt med – og mens jeg ligger på sofaen og har ondt af mig selv, så kan jeg med misundelse se på alle livstils eksperterne i Go'morgen Danmark, hvis vilje var stærk nok. De kunne det, jeg ikke kan.

Nu springer jeg lidt til en helt anden fortælling. Men det er en fortælling, der faktisk handler om det samme, nemlig om renselse, eller om at blive syndfri – om at blive ”rigtig” i Guds øjne.

Det er filmen ”Dogma” med Ben Affleck og Matt Damon. De spiller to faldne engle, der vil udnytte et hul i Guds lov, og på den måde komme ind i himlen igen. I en by i USA har en lokal katolsk kirke fundet på et nyt sakramente: Hvis et menneske går ind igennem kirkens port, så bliver det

syndfrit og kan komme i himlen. Da Gud, ifølge den katolske kirkes teologi, har givet ”nøglemagten” til kirken, altså magten til at bestemme, hvem der er syndfri og hvem der er synder, så opstår der pludselig en mulighed for de to engle til at tage sagen i egen hånd, og komme ind i himlen igen gennem denne port – for Gud har i samme åndedrag pålagt sig selv at efterleve den katolske kirkes skøre indfald.

De to engle når helt hen til porten, men inden de når at gå igennem, dukker Gud selv op – i sin komiske almægtighed – og Gud selv hilser lidt spredt på forskellige af de tilstedeværende mennesker men en sær, sær hilsen, og derpå går Gud igennem porten og lukker den. Filmens seere er efterladt leende i en blanding af forvirring, forundring og overraskelse.

Pointen i filmen er den samme, som Johannes Døbers svar til sine disciple, da de vil tale med ham. Disciplene siger: ”Rabbi, han, som var hos dig på den anden side af Jordan” – det er naturligvis Jesus, og de hentyder til Jesu dåb – ”han, som du har vidnet om, han døber nu selv, og alle

kommer til ham.” Johannes Døber svarer derpå: ”Et menneske kan ikke tage noget som helst uden at have fået det givet fra himlen.”

Sagt ind i den sammenhæng betyder det, at det er Gud, der bestemmer, hvad det vil sige at være rensset, og at det er Gud, der bestemmer, hvem der skal frelses. I dagens gt. læsning lyder buskabet således:

Gud er min frelse, jeg er tryg, jeg frygter ikke.

Sådan siger det gamle testamente. Det gamle testamente kan læses som en lang prøvelse, hvor Gud gang på gang gav menneskene forskellige redskaber til at rense sig selv. Først var der en pagt mellem Gud og mennesker - israelitterne, og da pagten viste sig ikke at være nok, fik israelitterne loven, de ti bud, som skulle hjælpe dem til at leve mere retfærdigt. De fik også kultiske anvisninger og forestillinger om, hvordan forskellige ritualer og ofre var med til at fastholde dem i fromheden og altså i Guds barmhjertighed – i balance, og rensset for skadelige kræfter.

På den måde mindede den fremherskende teologi blandt jøderne på Jesu tid faktisk meget om nogle af idéerne bag den moderne sundhedsbølge – der asketiske tendenser, som vi også oplever det i dag, og der var nøje regler for, hvad der var godt at spise, og hvilken mad, der gjorde dig uren; ligesom i dag – vi får tudet ørerne fulde med, at det er skadeligt med for meget fedt og for mange kulhydrater.

MEN: Så blev Jesus Kristus født. Og Jesus Kristus forandrede for altid alting. I Paulus andet brev til korintherne står der:

Så sandt Gud er trofast, er vor tale til jer ikke både ja og nej! For Guds søn, Jesus Kristus, som vi har prædikeret hos jer, var ikke både ja og nej, men i ham er der kun sagt ja!

Der er kun sagt ja!

Derfor siger Esajas i den 1. læsning: Gud er min frelse. Derfor siger Johannes Døberen: ”Et menneske kan ikke have taget noget som helst uden at have fået det givet fra himlen.” Det ”noget som helst”, som Johannes døberen her siger, handler ikke om ”hvad som helst”, det handler om menneskets frelse. Fordi ordene er talt ind i en

sammenhæng, hvor Johannes Døbers disciple taler om renselse med en jøde.

Svaret viser, at dåben ikke er vores egen gerning. Det er ikke os, der siger ja, når vi bliver døbt – det er Gud, der siger ja.

Vores lille pip ved dåben – ved konfirmationen – ved brylluppet – det tøvende ja, det tvivlende ja, det ja, der indeholder en lille smule nej; det kan ikke sammenlignes med Guds ja, og Guds ja er ikke afhængigt af dét. Guds ja er hverken tvivlende eller tøvende eller på bekostning af – det er uforbeholdent.

Befrielsen i kristendommen er ikke, at Gud stiller frelsen lige foran os, og så kan vi tage imod eller lade være – ligesom vi kan vælge den ene eller den anden slankekur. Nej, befrielsen er, at Gud tager ansvaret for frelsen fra os.

Men, spørger så nogen, er vores liv da ikke ligegyldigt? Kan vi så ikke gøre, som det passer os – for Gud står alligevel på den anden side af døden og tager imod os med åbne arme! Nej – er evangeliets svar.

Det er advent, og advent er som bekendt en ventetid, hvor vi venter på Kristi komme til jul.

Fordi vi ikke vil komme til Gud, så kommer Gud til os – på grund af sin uendelige barmhjertighed og kærlighed til os. Og Gud kommer til os i en skikkelse, der vækker vores barmhjertighed. Gud kommer til os som et lille barn, der netop *ikke* har vist sig som et særligt fremragende eksempel, som det ideal, vi ikke formåede at leve op til. Alle bliver født som børn, som fuldstændigt afmægtige og helt og aldeles overladt i andre menneskers varetægt. Forestil jer det. Universets almægtigste skabning – født på jorden som den mest afmægtige af alle skabninger. Et nyfødt menneskebarn er selv blandt nyfødte dyreunger et af de mest afmægtige skabninger.

Sådan har Gud vist os, at det ikke er vores egen styrke, der gør livet værd at leve, men at det er vores afhængighed af hinanden – og når ansvaret for frelsen er løftet af vores skuldre for altid, så er vi også befriet til at hengive os i den afhængighed – med alle de fejl og mangler, vi alle sammen bærer rundt på.